

Genel Yayın Sıra No: 181
2010/23

ISBN No: 978-605-5614-63-8

Yayına Hazırlayan
Av. Celal Ülgen - Av. Coşkun Ongun

Kapak
Can Eren

Tasarım / Uygulama
Referans Ajans Medya ve Reklam Hizm. Ltd.
Tel: +90.212 347 32 47
E-mail: info@referansajans.com

Baskı
Sanat Matbaacılık
Medya ve Reklam Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.
Hattat Halim Sokak No:13
Balmumcu - Beşiktaş / İstanbul
Tel: +90.212 267 04 23
E-mail: info@sanatmatbaacilik.com

Ekim 2010

Bu yayında bulunan bütün belgeler
Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nda
Süreyya Ağaoğlu Özel Arşivi'nde bulunmaktadır

KADIN ESERLERİ KÜTÜPHANESİ
ve
BİLGİ MERKEZİ VAKFI

HUKUKUN ÖNCÜ KADINI

Avukat Süreyya Ağaoğlu

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI
İstiklal Caddesi Orhan Adli Apaydın Sokak
Baro Han Beyoğlu / İstanbul
Tel: (0212) 251 63 25 (pbx)
Faks: (0212) 293 89 60
dergi@istanbulbarosu.org.tr

İÇİNDEKİLER

SUNU	7
I. BÖLÜM	
Yazılar ve Yansımalar	9
II. BÖLÜM	
<i>"Bir Ömür Böyle Geçti"</i> Av. Süreyya Ağaoğlu	53
III. BÖLÜM	
Karelerle Anılar	187

SUNU

"Kadınlar ailelerinin seçtikleri erkeklerle evlenmeye mecbur bırakılırken, erkekler dört kadınla evlenme hakkına sahiptiler. Boşanma hakkı yalnızca erkeğe tanınmıştı ve erkekler mirastan fazla olan payı alabiliyorlardı. 1914'de Birinci Dünya Savaşı'nın başlarından itibaren üniversitelerde kızlara orta öğrenim vermek üzere kadın öğretmenlerin yetiştirildiği fakülteler açıldı. Bütün bunlara rağmen kadınlar hala sosyal hayatta rol alamıyorlardı. Kadınlar ne ulus dahilinde ve ne de uluslararası platformda kendi çıkarlarını koruyan haklara sahiptiler, kanunlar da çoğunlukla erkek haklarına yönelikti," diyor Av. Süreyya Ağaoğlu, Türkiye'de kadınların konumunu ele aldığı bir yazısında...

Kadınların bu denli geri bırakılmaya çalışıldığı bir coğrafyada doğup yetişmiş biri olarak birçok zorlukla mücadele eden Süreyya Ağaoğlu, Cumhuriyet ilan edilene değin de bu sıkıntıları çekmek zorunda kalmıştı. Kadınların erken yaşta evlendirilip ev işi yapmaya ve pencere artlarında oturmaya mahkum edildikleri bir zamanda, **Atatürk** sayesinde, Aydınlanma Devrimi'nin kadınların yüzüne bir güneş gibi vurduğu süreci doğrudan tanıklık ederek yaşamış; o sıkıntılı dönemleri geride bırakmıştı.

1926 yılında Türk Medeni Yasası'nın kabul edilmesiyle kadının toplumdaki yeri yeniden belirlenmiş ve çağdaş uygarlık seviyesine gelmiştir. Böylesine keskin geçişler içeren bir dönemde Hukuk Fakültesini bitirip avukat olan, dahası bu toprakların ilk kadın avukatı olan Ağaoğlu, kadınlara karşı uygulamada yaşanan baskılarla birebir mücadele etme yolunu seçmiş bunu da ömrünün son demine dek sürdürmüştür.

Süreyya Ağaoğlu adı, "*Modern Cumhuriyet Kadını*" tanımlamasının eş "*anlamlı*" karşılığıdır. Cumhuriyet Yönetimi ile hayat bulan kadın haklarının uygulanabilmesi için de öncü kimlik ve kişiliklere gereksinim duyuluyordu. Ağaoğlu, avukat kimliğinin yanı sıra donanımlı ve özgüvenli kişiliği ile de hukukun ve kadın hakları mücadelesinin öncü ismi olmuştur.

O, yaşadığı süre boyunca aynı zamanda uzlaşmaz bir vatansever olarak da tanımlanabilir. İstanbul'un işgali sırasında okuduğu lisede dalgalanan Türk Bayrağı'nın indirilip yerine asılan İngiliz bayrağını, gece yarısı arkadaşlarıyla indirdikten sonra göndere yeniden Türk Bayrağı çeken Ağaoğlu, bunu neden yaptığını soran okul yönetimi ve de işgalci ülkeden gelen hocasına "*sizin ülkenizi*

birisi işgal etse siz aynı davranışı göstermez miydiniz,” diye sorar. Bunun üzerine kimse bir daha bayrağı yerinden indirmeye cesaret edemez.

Süreyya Ağaoğlu'nun, Cumhuriyet'in kuruluş yıllarına tanıklık etmesi Atatürk ile çeşitli ortamlarda diyalog içine girmesini de sağlamıştır. Bu yayının ikinci bölümünde yer verdiğimiz *“Bir Ömür Böyle Geçti”* adlı eserinde bu konuşma ve karşılaşmaların ayrıntılarına ulaşma fırsatı da buluyoruz. Bu eserde yer alan görüş ve değerlendirmeler o günün koşulları göz önünde bulundurularak okunmalıdır. Eseri bu bakış açısıyla değerlendirip, hiçbir müdahalede bulunmadık.

Ağaoğlu'nun kaleminden Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ne denli ufku geniş bir devlet adamı olduğunu bir kez daha anlıyoruz.

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı tarafından Baromuzla Ağaoğlu adına bir eser yayımlama önerisi geldiğinde Türkiye'nin ve İstanbul Barosu'nun ilk kadın avukatı olan Süreyya Ağaoğlu adına yayın çıkarma düşüncesi, doğrusu bizi oldukça heyecanlandırdı. Kütüphanenin arşivde bulunan eserleri bize sunması ve o eserler arasından birlikte seçtiğimiz veri ve dokümanlar elinizde tuttuğunuz bu kitapta üç ayrı bölüm halinde yer alıyor.

İlk bölümde değişik yerlerde yayımlanan yazılar ve yapılan konuşmalar, İkinci bölümde *“Bir Ömür Böyle Geçti”* adlı eserin tamamı, Üçüncü ve son bölümde de Ağaoğlu'nun, Arşivde yer alan fotoğraf seçkisi yer alıyor.

Doğrusu bu yayınlara, hukuk, demokrasi ve aydınlanma alanında geçmişi, bugünü ve de bunlara bakarak geleceği değerlendirme olanağını genç kuşaklara sunduğumuzu düşünüyoruz. Yine bu kitapla İmparatorluktan Cumhuriyet'e geçiş serüvenine de tanıklık ediyoruz.

Kadın Eserleri Kütüphanesi'ne ve bu armağanı yayımlamamıza izin veren Ağaoğlu Ailesi'nin bireylerine ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Av. Süreyya Ağaoğlu'nun kimliği ve kişiliğinde somutlaşan Türk kadınının çağdaşlık savaşımı sonrasında oluşan kazanımların korunmasına bu yayının katkı sunmasını umuyoruz.

Yeni bir yayında buluşmak umuduyla...

Av. Celal ÜLGEN

İstanbul Barosu Yayın Kurulu Başkanı